

4. Kozarezenko L., Petrushenko Y., Tulai O. Innovation in public finance management of sustainable human development activities. *Marketing and Management of Innovations*. 2018. № 4. P. 191–202.
5. Тулай О. Державні фінанси і сталий людський розвиток: концептуальні домінанти та діалектична єдність : моногр. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 416 с.
6. Кириленко О. П., Тулай О. І. Державні фінанси та людський розвиток: діалектика взаємозв'язку. *Фінанси України*. 2014. № 10. С. 42–54.
7. Tulai O., Petrushenko Y., Glova J., Sydor I., Ponomarenko O. The impact of decentralization on the financial support of regional development. *Investment Management and Financial Innovations*. 2019. Vol. 16, Issue 4. P. 1–15.
8. Тулай О. І., Марчук А. П. Імперативи формування місцевих бюджетів // Фінансова система регіонів: проблеми та перспективи : моногр. за ред. А. Б. Кондрашихіна, В. К. Присяжнюка. Київ : АМУ, 2014. С. 233–251.
9. Тулай О. І., Марчук А. П. Доходи місцевих бюджетів України та міжнародно-правові стандарти: проблеми імплементації. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 4 (208). С. 94–97.
10. Тулай О. І. Планування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах дефіциту фінансових ресурсів. *Світ фінансів*. 2009. Вип. 4 (21). С. 89–98.
11. Тулай О. І. Проблеми зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів та напрямки їхнього вирішення. *Наука молода* : зб. наук. праць молод. вчених Терноп. нац. екон. ун-ту. 2007. Вип. 8. С. 109–114.
12. Тулай О. І., Тріпак М. М. Тенденції формування доходів місцевих бюджетів. *Світ фінансів*. 2011. Вип. 4. С. 91–100.
13. Тулай О. І., Ямелинець А. І. Податок на доходи фізичних осіб: роль та значення в умовах бюджетної децентралізації. *Бізнес Інформ*. 2019. № 1. С. 343–348.
14. Тулай О. І., Ямелинець А. І. Податок на доходи фізичних осіб: досвід зарубіжних країн. *Світ фінансів*. 2019. Вип. 1. С. 76–87.

Черняшова Катерина Мирославівна

студентка 4 курсу факультету фінансів та обліку, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Петрушка О.В.

ДО ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Одним із важливих кроків щодо забезпечення права громадян на соціальний захист і гідний рівень життя при досягненні ними пенсійного

віку є реформування пенсійної системи та створення додаткового джерела фінансування системи пенсійного забезпечення.

Відомо, що сучасна пенсійна система в Україні складається із трьох рівнів. На сьогодні в Україні функціонують лише перший і третій рівні. Третій рівень функціонує у вигляді добровільного недержавного пенсійного забезпечення, завдяки якому кожен бажаючий може накопичити додаткові пенсійні кошти для себе, своїх близьких або працівників свого підприємства. В Україні недержавні пенсійні фонди є достатньо новим компонентом на фінансовому ринку. Основним джерелом, що дозволяє виплачувати пенсії за недержавним пенсійним страхуванням являються пенсійні резерви, які утворились завдяки доходам від інвестування та надходженням внесків вкладників.

Недержавне пенсійне забезпечення здійснюється:

- недержавними пенсійними фондами – шляхом укладання пенсійних контрактів між адміністраторами фондів та вкладниками;

- страховими організаціями – шляхом укладання договорів страхування довічної пенсії, страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду;

- банківськими установами – шляхом укладання договорів про відкриття пенсійних депозитних рахунків [1].

Водночас, рівень розвитку недержавних пенсійних фондів визначають показники економічного та соціального становища населення країни. У найближчому майбутньому в Україні недержавний пенсійний фонд може стати основним джерелом для пенсійних виплат. Враховуючи досвід зарубіжних країн, Україні необхідно реформувати пенсійну систему згідно принципу багаторівневості, який включає дієву складову, а саме – накопичувальне пенсійне страхування, що у більшості країн служить потужним інституційним інвестором в економіку держави. Таким чином, активізація недержавного пенсійного забезпечення сприяє зростанню рівня життя пенсіонерів та розвитку економіки в цілому.

Відзначимо, що частка працездатного населення, охопленого недержавним пенсійним забезпеченням, не перевищує 3% [2]. Це зумовлено недостатньою обізнаністю людей із нововведеннями у пенсійній системі, недосконалістю нормативно-правової бази, низьким рівнем фінансової спроможності громадян, недовірою громадян, оскільки діяльність недержавного фонду за своєю структурою та принципами

роботи нагадує кредитні та страхові компанії, які здійснюють капіталовкладення у структуру недержавного пенсійного фонду та підтримують інформаційну прозорість роботи фондів.

Головними причинами ризиків функціонування недержавного пенсійного страхування є збільшення частки сектору тіньової економіки, старіння нації та демографічне навантаження на працюючу частину населення, низький рівень народжуваності, зменшення тривалості життя людей та зниження кількості населення за рахунок глобальної еміграції за кордон.

У процесі пенсійного реформування, держава практично не приділяє достатньої уваги соціальній рекламі й роз'яснювальним роботам з населенням щодо самої реформи недержавного пенсійного забезпечення. А це, у свою чергу, призводить до незнання та недостатнього розуміння значення й змісту недержавного пенсійного забезпечення, а також, можливості одержання вигод і переваг, які відкриваються перед підприємством та його працівниками завдяки використанню недержавних пенсійних програм [3, с.103].

Проте, за прогнозами науковців, в Україні є всі шанси та достатній потенціал, щоб розвинути сектор недержавного пенсійного страхування. Впровадження такої системи зможе забезпечити не тільки гідну старість, а й створить ряд переваг для усього населення в цілому.

Таким чином, пенсійна система в Україні потребує реформування, а саме сприятливого розвитку та функціонування недержавного пенсійного забезпечення, що у свою чергу буде стимулом для розвитку економіки держави та стане передумовою для підвищення платоспроможності населення.

Література:

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування закон України від 09.07.2003 № 49. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T031058 (дата звернення: 02.11.2019 р.).
2. Петрушка О. Недержавне пенсійне страхування як альтернатива забезпечення гідної старості. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/11661> (дата звернення: 04.11.2019 р.).
3. Петрушка О. В. Корпоративне пенсійне страхування як складова соціального захисту найманих працівників. Другі наукові читання пам'яті С. І. Юрія: зб. наук. праць [м. Тернопіль, 28 листоп. 2016 р.] Тернопіль : ТНЕУ. 2016. С. 101-103.